

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

M.R. Rogier (CDA), R.M.L. Nelisse (VVD) en H.L. Zilverentant (VVD)
(d.d. 2 december 2020)

Nummer
3698

Onderwerp
Toevoegen stikstofgevoelige natuur

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 10 november 2020 kwam Stichting Agri Facts naar buiten met het rapport "veel stikstofgevoelige natuur bijgetekend in rekenmodel Aerius (2017 – 2020)". Verschillende boeren checkten voor de zekerheid de habitatkaart in Aerius en zagen, soms tot hun verbijstering, dat hun eigen land is ingekleurd als "stikstofgevoelige natuur".

In dit rapport staat onder andere dat er vanaf 2016 ook in Zuid-Holland stikstofgevoelige natuur is toegevoegd aan het rekenmodel van Aerius onder de noemer leefgebieden. Na het openbaar maken door Stichting Agri Facts kwam nog diezelfde dag een reactie van het IPO waarin zij ontkent dat zij dit bijtekenen buiten het zicht hebben gedaan. Het IPO gaf aan dat er natuur toegevoegd kan worden, maar dat er met de wijziging van Aerius niet meer hectares zijn toegevoegd maar minder. Het zou gaan om het aanpassen van de natuurkaart op de feitelijke situatie.

Overigens lezen wij in een enkele reactie dat het plaatsen van een dakkapel is onderworpen aan een zorgvuldig openbaar, en dus transparant, proces. Bij het aanwijzen van stikstofgevoelige natuur lijkt dit transparante proces volledig te ontbreken. Sinds 1 september 2017 heeft er in Aerius een verdubbeling in de oppervlakte (hexagonen) van stikstofgevoelige natuur plaatsgevonden, overigens het meest op de Veluwe. Het gaat daarbij vooral om toevoeging van zogenaamde Leefgebieden, toevoegingen die juist weer niet plaatsvonden in Groningen en Flevoland. Er heeft geen democratische besluitvorming plaatsgevonden om deze Leefgebieden toe te voegen.

Wij vinden het bijzonder dat boeren niet zijn geïnformeerd over het toevoegen van hun bedrijf aan stikstofgevoelige natuur en zij konden dat zelf ook niet weten. De vraag is dan of dit niet strijdig is met Nederlandse wetgeving die burgers beschermt tegen dit soort handelingen. Wij krijgen uit onze achterban van VVD en CDA veel vragen over de publicaties waar veel onrust door de berichtgeving leeft. Inmiddels zijn ook schriftelijke Kamervragen gesteld om een en ander te verhelderen. Onze fracties willen ook in Zuid-Holland meer informatie en daarom hebben wij de volgende vragen:

1. *Bent u bekend met het genoemd artikel van Stichting Agri Facts en de beantwoording van het IPO op het artikel?*

Ja.

2. *Klopt het dat provincies en terrein beherende organisaties, buiten de aanwijzingsprocedures van Natura 2000-gebieden om, de mogelijkheid hebben om de natuurkaart in Aerius te actualiseren en hierbij stikstofgevoelige natuur toe te voegen aan de hexagonen?*

De bevoegde gezagen (doorgaans de provincies of Rijkswaterstaat) zijn verantwoordelijk voor het beheer van de natuurkaarten en het actueel en accuraat houden daarvan. De terrein beherende organisaties (tbo's) kunnen die kaarten niet aanpassen.

In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied worden te beschermen habitattypen en/of soorten aangewezen. Elke soort heeft zijn eigen leefgebied. Een deel van de habitattypen en leefgebieden is stikstofgevoelig. Het totaal areaal aan stikstofgevoelige gebieden is de optelsom van het areaal aan stikstofgevoelige habitattypen en stikstofgevoelige leefgebieden. Habitattypen en leefgebieden kunnen (deels) met elkaar overlappen. Het overlappend areaal wordt maar één keer meegeteld bij het totaal areaal.

Als het gaat om stikstofgevoelige natuur waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden binnen Natura 2000-gebieden, dan is daarop het strikte beschermingsregime uit de Habitatrictlijn en Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming van toepassing. Volgens de Vogel- en Habitatrictlijn moet in Natura 2000-gebieden verslechtering van habitattypen en leefgebieden van soorten worden voorkomen. Ook moeten passende maatregelen worden genomen die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de soorten. Vandaar dat ook in de instandhoudingsdoelstellingen in aanwijzingsbesluiten expliciet het leefgebied van de soorten wordt genoemd. Dit beschermingsregime is van toepassing op de feitelijke situatie, ongeacht of een habitatype of leefgebied nu wel of niet in Aerius is opgenomen.

Op grond van jurisprudentie moet voor het verlenen van vergunningen altijd getoetst worden aan de best beschikbare (meest actuele) informatie. De juridische status van leefgebieden is daarbij niet anders dan die van habitattypen.

Daarbij wordt opgemerkt dat de natuur niet statisch is. Voor het behoud en herstel van de natuur in de Zuid-Hollandse duinen en delta is dynamiek zelfs zeer belangrijk. De habitattypen/ en leefgebiedkaarten waarop het aandeel stikstofgevoelige natuur in Aerius is gebaseerd, reflecteren een momentopname. Nieuwe inzichten over de feitelijke situatie van habitattypen en leefgebieden zullen dan ook altijd tot aanpassingen (moeten) leiden.

3. *Zo ja, kunt u aangeven op welke wijze dit proces plaats vindt?*

Een update van een habitattypenkaart wordt door de voortouwnemer van het N2000-gebied aan Aerius aangeleverd. De voortouwnemer is het bevoegd gezag dat verantwoordelijk is voor het organiseren van het proces van het op- en vaststellen van

een beheerplan voor een Natura 2000-gebied. Doorgaans is dit een provincie of Rijkswaterstaat.

Een voortouwnemer kan bij iedere nieuwe versie van AERIUS verbeterde habitattypen- en leefgebiedkaarten aanleveren indien nieuwe inzichten daar aanleiding toe geven. Zo hebben wij de habitattypen- en leefgebiedkaarten aangeleverd aan Aeries voor de N2000-gebieden waar wij voortouwnemer voor zijn.

Habitattypenkaarten worden geactualiseerd op basis van veldonderzoek (vegetatiekarteringen) die regulier eens per 12 jaar worden uitgevoerd. Tussentijds kunnen wijzigingen doorgevoerd worden als nieuwe informatie beschikbaar komt bijvoorbeeld uit aanvullend onderzoek, recente luchtfoto's, veldbezoeken etc.

Vegetatiekarteringen worden uitgevoerd in opdracht van het bevoegd gezag (soms meer dan één) en soms in opdracht van tbo's. Dat laatste is het geval als het uitvoeren van vegetatiekarteringen onderdeel is van de SNL-subsidie die de provincie aan betreffende terreinbeheerder verstrekt. Vegetatiekarteringen worden uitgevoerd door gespecialiseerde adviesbureau's conform landelijk vastgestelde protocollen. De omzetting van vegetatiekartering naar habitattypenkaart doet de provincie zelf. Daarnaast worden habitattypenkaarten landelijk gevalideerd door onafhankelijke experts, in opdracht van de gezamenlijke bevoegde gezagen (Rijk en provincies).

Ook leefgebiedkaarten worden in opdracht van ons opgesteld of geactualiseerd door gespecialiseerde adviesbureau's.

Kritische Depositie Waarden (KDW's) worden niet gekarteerd maar zijn landelijk vastgestelde kritische depositiewaarden per habitatype/leefgebied. Uit de habitattypen- en leefgebiedenkaart volgt daarmee automatisch waar welke KDW van toepassing is.

a. Is dit proces openbaar en is het voor belanghebbenden mogelijk een zienswijze dan wel bezwaar in te dienen?

Habitattypen- en leefgebiedkaarten maken onderdeel uit van het beheerplan voor een N2000-gebied. Gedeputeerde Staten hebben de wettelijke verplichting voor elk N2000-gebied een beheerplan vast te stellen. Deze beheerplannen hebben een looptijd van maximaal 6 jaar en worden elke 6 jaar geactualiseerd (of verlengd).

Geactualiseerde beheerplannen worden altijd ter inzage gelegd. Op elk onderdeel van het beheerplan kan een zienswijze worden ingediend, dus ook op habitattypen- en leefgebiedkaarten. Een dergelijke zienswijze zou dan wel moeten zien op feitelijke onjuistheden in deze kaarten. Bij de beantwoording van vraag 2 is reeds aangegeven dat er een wettelijke verplichting bestaat tot bescherming van natuurdoelen. Dit betekent dat kaarten alleen aangepast kunnen worden op grond van nieuwe data en niet op basis van andere gronden zoals bijvoorbeeld economische motieven.

Het enige onderdeel van een beheerplan waarop bezwaar kan worden ingediend is de vrijstelling van vergunningverlening voor bepaalde activiteiten (doorgaans natuurbeheermaatregelen). Een dergelijke vrijstelling is een besluit waar tegen bezwaar mogelijk is.

Aeries is openbaar en de daarin opgenomen habitattypen- en leefgebiedkaarten zijn voor iedereen te raadplegen.

